Balassa-Gyarmat, 1895. február 17. 7. szám XXIII. évfolyam.

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyedévre 1 frt 25 kr
Egyes szám ára: 10 krajczár.
Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamátiók és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
A lap szellemi részére s a Nyilt-térre vonatkozó minden közlemény a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések
árszabály szerint számittatnak. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
Bélyeg minden egyes beigtatásnál külön 30 kr.
Nyilttér petit sora: 20 kr.

Szellem és jellem.

R. e lapok egyik számában okosan és ügyesen kifejtette, hogy neki a kaszinó épülete nem tetszik. Sietek őt megnyugtatni és már is kijelentem, hogy nekem sem tetszik. Eddig tehát teljesen egy véleményen volnánk, sőt mondhatom, R. nekem hatalmasan imponál azzal a dicséretre méltó buzgósággal, melyet az épitési kedv fokozásában fejt ki és édes-örömest látnám, ha a sok szónak végre meg volna a kellő hatása.

De hát sajátságos tünemény! Bennem R. czikkének olvasása általa éppen nem czélzott (eszméket) ébresztett. Ennek ismét nem R. az oka, hanem tehet róla az én mindenfelé kószáló gondolatmenetem, mely ilyenképen szólalt meg bennem: hát csakugyan nincs más hibája a mi érdemes kaszinónknak, mint hogy rossz lépcső vezet hozzá, meg a helyiségek nem felelnek meg a modern épitészet követelményeinek?! Nem, R. uram! Mi nem sokat törődünk az előcsarnok czélszerütlen voltával, nem nézzük az ajtók és ablakok korhadtságát. Mi mást keresünk. *Mi azt szeretnők, ha a kaszinó társadalmi életünk vezetője volna, és a kaszinó egyesitené magában társadalmunk minden jobb emberét oly czélból, hogy egészséges társadalmi életet létesitsen.* Ez volna a kaszinó ideális hivatása. A czél szép és nemes és megérdemli, hogy foglalkozzunk vele. Mert valljuk be töredelmesen, hogy társadalmi életünk fonák, beteges. Sőt talán nem is létezik, meghalt. Hisz nem látunk egyebet választó falaknál, melyek pedig megölői az együttes életnek. Rang, hivatal, vagyon, vallás, mind megkülönböztetésül szolgál és nincs semmi, ami egyesitene. Innét van azután, hogy teljesen képtelenek vagyunk bármelyes actióra. Nem tudunk semmi olyasmit létesiteni, aminek szülőanyja a közvélemény, a közlelkesedés szokott lenni. Büszkék vagyunk, hogy B.-Gyarmat megyei székhely és az egész telet úgy töltjük, akár csak a legutolsó faluban. Egy pár házi mulatság, vagy thea-estély, nehány banális uzsonna; ebben nyilatkozik szellemünk. Nem vagyunk képesek egy tisztességes mulatságot rendezni, mert ismerve dicséretre méltó demokratikus hajlamainkat, félünk a kudarcztól; tél végén vagyunk és még egy gyenge kis hangversenyt, mükedvelői előadás, vagy szélesebb körre kiterjesztett piknikot sem tudtunk eddig összehozni. Ez régi nóta, mindenki felpanaszolja és nincs meg bennünk az energia, hogy segitsünk a bajon. Pedig megvan ez ily elposványosodott viszonyoknak a maguk káros következménye. Magunk is ellaposodunk és különösen megérzik feleségeink és leányaink. Nem nyujtván nekik a társadalmi élet semmi szellemi tápot, lelkük, szivük turgszokja a közönségest, nem tudnak magasabb niveaura emelkedni, mi kedélyük elfásulását vonja maga után.

Ezeken az állapotokon segiteni volna a kaszinó hivatása. Vegye kezébe a vezérszerepet és kösse össze a kaszinói életet nyilvános felolvasásokkal, közös vacsorákkal, rögtönzött tánczmulatságokkal, hangversenyekkel és egyebekkel, mi a szellemet fejleszti, a szellemet nemesiti és az izlést finomitja. Nem ámitom én magam azzal, hogy ez által városunk társas élete egy év alatt megváltozik, de számitok rá, hogy az ily szivnek és léleknek jól eső összejövetelek egyrészt intelligentiánkat fokozni fogják, másrészt egy jobb felfogásnak egyengetik útját. Jóakarattal, tapintattal sokat lehet tenni! A kezdet nehézségeinek leküzdésében az oroszlánrész társadalmunk vezéregyéniségeinek jut ki. Az ő hivatásuk volna a jeget megtörni, nekik kellene az exclusivitást beszüntetni és a gyengébbeket magukhoz vonni, de úgy, hogy a leereszkedés nyilát ne éreztessék.

De hogy a kaszinónak szélesebb körü müködése meghozza a maga jóizü gyümölcsét, szükséges, hogy tagjai közelebb lépjenek egymáshoz és ne azt nézzék, hogy miben különbözik egymástól, hanem keressük a közös vonásokat, a hasonlatosságot. Ha komolyan fogunk ily irányban müködni, *megteremtjük a társadalmi egységet*, melyre ép oly szüksége van hazánknak, mint a nemzeti egységre. Mutassa meg a társadalom, hogy tud akarni és akar tudni. Az állam évek óta erős kézzel dolgozik a nemzeti egység palotájának épitésén, csináljuk meg mi a társadalmi egységet. Jó hasznát vesszük majd mindnyájan!

Nagyjában és vázlatilag mondottam el nézeteimet úgy mint egy hirlapi czikkecske kerete megengedi, de azért talán elég anyagot nyujtottam a gondolkodásra és örülnék, ha szavaimnak meg volna hatása; nem bánom, ha akár az R. javasolta uj épületben tartjuk is az első társas összejövetelt!

V. V.

A b.-gyarmati Takarékpénztár közgyülése.

Vármegyénk legnagyobb pénzintézete, az immár 28 év óta fennálló b.-gyarmati Takarékpénztár a mult vasárnap, febr. 10-én, a részvényesek élénk részvétele mellett tartotta közgyülését, Szontagh Pál elnöklete alatt.

Szontagh Pál úr pont 9 órakor nyitotta meg a közgyülést, s megnyitó beszédében melegen emlékezett meg ama királyi kegyről, melyben az intézet kitünő igazgatója: Vannay Ignácz részesült azáltal, hogy kir. tanácsosnak neveztetett ki. A megnyitó beszédet lelkes éljenzés követte.

A pénzintézet a mult évben is nagy haladást tanusitott, mint az a szakszerüen egybeállitott igazgatósági jelentésből kivehető. A kik 1865-ben a részvénytársaságot megalapitották, alig hihették, hogy rövid 28 év alatt az általuk gyüjtött töke értékével felérő jövedelemmel fognak rendelkezni. Hogy ezek az eredmények eléretttek, az, — mint a jelentés kiemeli, annak tulajdonitható, hogy a Takarékpénztár alapitása óta (főleg azonban Vannay Ignácz úr személyében Szerk.) mindenkor oly vezérférfiakkal birt, akiket nem a pillanatnyi előny, hanem az önzetlen felfogás vezette, és akik soha sem feledkeztek meg arról, hogy cselekményeiért nemcsak a közgyülésnek, hanem önön lelkiismeretüknek, a közvéleménynek és az üzletbarátoknak számolni kötelesek. Ennek tulajdonitható az is, hogy a társaság iránt a bizalom folytonosan növekszik. A mult év forgalma a tizenötödfélmilliót meghaladta, s 2.776,901 frt 48 kr vagyonnal záródott le. A betétállomány: 2.007,025 frt 15 kr. Tiszta jövedelem a sziráki és a többi fiókűzletekkel együtt 30,021 frt 03 krt tesz ki, melyből a kezelési költségek s egyes alapokra és tartalékokra való levonások után 15 ezer frt osztalék osztatik ki a részvényesek között, vagyis részvényenként 50 frt, mely azonnal felvehető.

Az intézet 421 frt 50 krt adott ki jótékony czélokra, ezenkivül 100 frtos alapitó tagja lett a F. M. K. Egyletnek, az aszód—b.-gyarmati vasuti alapot 15 ezer frtra egészité ki.

Ezen örvendetes jelentések, valamint a forgalom, a veszteség- és nyereség-számlák s a vagyonmérleg kimutatásainak egyhangú elfogadása után letárgyalta a közgyülés az alapszabályok azon javasolt módositásait, melyek a 300 db uj részvény kibocsátása miatt az alapszabályok revizióját szükségessé tették. Konstatálnunk kell, hogy ma három év előtt roppant ugitálió fejtetett ki a féltékenykedő részvényesek által — az igazgató abbeli javaslata ellen, hogy 100 uj részvény bocsáttassék ki. Ma nem 100, hanem 300 uj részvényt bocsátnak ki és pedig minden ellenmondás nélkül. Az uj részvényekre a régi részvényeseknek kedvező elővételi jog biztosittatott, úgy, hogy minden részvényes egy-egy részvény után egy uj részvényt szerezhet, ha április, junius, augusztus és október hó 1-én esedékes 50 frtos részletekben vagy egyszóval 200 frtot lefizet. A mostani 200 frt névértékü, de a piaczon 1100 frt értékben szereplő részvények rövid időre 700—800 frtra szállottak le ugyan, de rövid idő alatt értékileg ismét növekedni fognak. Az elővételi jogosultság ma már 580 frtért sem vehető.

A pénzintézet jogtanácsosává egyhangulag Bende Gyula ügyvéd választatott meg s mivel ezáltal az igazgató tanácsban egy hely megüresedett, az igazgató tanácsba szintén egyhangulag Cservenyak György városunk egyik igen derék és ügybuzgó tagja választatott be. Az igazgatóságba Szabó János varbói ügyvéd szintén egyhangulag választatott meg.

A közgyülés, melynek előadója és lelke Vannay Ignácz királyi tanácsos volt, elejétől fogva végig a legpéldásabb rendben folyt le s a tárgyak kellő elkészitése mellett alig vett másfél órát igénybe.

A közgyülést inpozánssá tette az, hogy ott a notabilitásnak egész sora látható volt. Élénk részvettek ugyanis az elnöklő Szontagh Pál ő excellentiáján kivül dr. Pulszky Ágoston, gróf Degenfeld Lajos főispán, Laszkáry Gyula urak, majd a közel vidékről: Szontagh Antal, Huszinkó Antal, Szabó János, Veres Ernő, Negro Adolf, Veres Imre.

Közgyülés végével az elnökség meleg óvácziókban részesült.

D.-u. 1 órakor fényes ebéd volt Vannay igazgató urnál, melyen Szontagh Antal elnök, gr. Degenfeld Lajos másodelnök, dr. Pulszky, Laszkáry s a fentnevezett vidéki részvényesek közül többen vettek részt igen vig hangulatban, melyet a ház kedves asszonya vendégszeretetével még emelkedettebbé tett.

Innen-onnan.

(Karczolatok.)

A mi kedves, jó humorú laptársunk az «Ipolyvölgyi Hirlap» nagy álarczos bált rendez. E csecsemő korát élő laptól — dicsérendő nehéz vállalkozás. Olyan ez, mintha a szopós lányka — a bálba kivánkoznék. De az álarczos bál sikere érdekében reményljük, hogy azon *nemcsak előfizetők vehetnek részt?!*

•

Az «Ipolyvölgyi Hirlap» közli Rudnay főispán emlékiratát a vasutügyben s a hozzá fűzött néhány sort így végzi: «Tartsa meg a mindenek alkotója kedvelt főispánunkat jó egészségben, hosszan és boldogan!» Mikor a czikkiró ezeket irta, nem volt a kezében — egy pohár bor?!

•

Ugyanaz a jókedvü lap egy sági piknikot úgy ir le, hogy «olyanről a fővárosi lapoknak még fogalmuk sincs.» «Irigy szemmel nézheti a főváros azon nagyszerü estélyt.» S végül, hogy oly estélylyé alakitották e piknikot, miszerint Jókai jubiláris regényirónk fantáziáját is felülmulni igyekeztek. Jókai kijelenti általunk, hogy neki oly merész fantáziája — mint a báli referensnek — sohasem volt. Elismeri, hogy így még soha se lett — lepipálva.

•

Oly unalmas most Ipolyság, alszik a köz- és társadalmi élet; sőt a különböző társaságbeli viszonyok sohasem voltak oly ziláltak, oly tagoltak, oly merevek mint mostan. Hiába, nem látjuk sehol az eleven, pezsgő életet a társadalom minden rétegében, a melyet Roszner br. megteremtett. Nem látjuk az élő társadalmat, a melyet ő — mint mondják — halottaiból feltámasztott. Alszik ott mindenki és minden: még a véletlenül ide került utas is — mély álomba merült, mert az a legokosabb és leghasznosabb dolog, a mit Ipolyságon müvelni lehet.

•

Ipolyság nagyközség képviselőtestülete, ha nem Ipolyságról ágazik szét a vasut Zólyom felé, ezt énekli majd a vármegyeház urainak:

Le is út, fel is út,
Nem kell nékünk a — vasút!

Tavaszi bükköny, arankamentes lóhere és luczerna jutányos árban kapható:
FELEDI IGNÁCZNÁL BALASSA-GYARMATON,
AZ „ADRIAI BIZTOSITÓ TÁRSULAT" FŐÜGYNÖKSÉGÉNÉL.

„A »pislog mint a rimóczi nyúl«-féle közmondás az utolsó rimóczi kutya- és macskahalál óta kijött a divatból s helyette ezeket veszi fel a nép az ajkára: Drukkol mint a rimóczi kutya vagy ijedt mint a rimóczi macska.

•

Hiába, nemcsak férfiak és nők, de még erkölcsi testületek is — nagyzási mániában szenvednek. Mert különben, hogy láthatnák Ipolyság nagyközség képviselőtestületének tagjai hivatalos helyiségüket — városházának?!

•

Pajor István bátyánkon közzétett dolgozatából kezd észrevevődni az — elért 50 éves jubileum. Legujabban egy matronához irt verset és a theáról értekezik. Bezzeg 50 év előtt kisleányról, borról, dal és szerelemről folyt az ének és tisztes matronákról és melegitő theáról.

•

Az ipolysági kir. tisztviselőket a legutolsó lakbérosztályba sorozták, pedig olyan drága és rossz lakásuk van, mint — bátran irhatjuk — sehol. (Mert a fővárosi lakások, ha drágák is, legalább jók, kényelmesek, egészségesek.) Kérelmezik tehát, ennek megváltoztatását. De ugyan mondják meg őszintén, tiszt. hivatalnok urak, nem-e volt igaza azon osztályozó tisztviselőnek, ki midőn Ipolyságra ellátogatott, méltán hihette azt, hogy igazságos lesz, midőn az utolsó classisba sorozta Ipolyságot, tartván azt, hogy — falun olcsók a lakások.

Fagyos Szent.

Igazságügyministeri rendelet

a lakbér-felmondás és lakáskiürités iránti ügyekben követendő eljárás szabályozása tárgyában.

(Vége.)

10. §. A felmondás (1. és 7. §.) illetőleg felhivás (8. §.) ellen csak kifogásnak van helye.

Az ellenfél által bármely elnevezés alatt előterjesztett oly nyilatkozat, mely szerint a felmondást vagy felhivást el nem fogadja, kifogásnak tekintendő.

A kifogás a biróságnál irásban vagy szóval terjeszthető elő. Az irásbeli kifogást az 1893. évi XVIII. t.-czikk 14. §-ában megszabott alakban két példányban és egy felzettel kell benyujtani.

A hiányzó példányok pótlására nézve az 1. §. utolsó bekezdése alkalmazandó.

11. §. Ha kitünik, hogy a kifogás elkésett: az hivatalból visszautasitandó.

A kifogás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

12. §. Ha ki nem tünik, hogy a kifogás elkésett: a biróság az ügy szóbeli tárgyalására határnapot tüz ki és erre a feleket megidézi.

Az a fél, a ki a felmondást illetőleg felhivást eszközölte, a perben felperesnek tekintendő.

Az érdemleges tárgyalás és itélet csak a felmondás, illetőleg felhivás érvényességének vagy érvénytelenségének, valamint alperesnek a felmondásból, illetőleg a bérlet idejének lejártából folyó azon kötelezettségére szoritkozhatik, hogy a bérlet tárgyát visszabocsátani, illetőleg átvenni tartozik-e?

Ha a felhivás magán uton, vagy a 7. §. esetén kivül közjegyző utján eszközölt felmondás elfogadása alapján volt előterjesztve (8. §.) a tárgyalás és itélet a felmondás érvényességére is kiterjedhet, kivéve ha a felhivás a lakbérleti szabályokban a felmondás érvényességének megállapitását czélzó kereset megindítására megszabott határidő letelte után terjesztetett elő (17. §).

A felmondás, illetőleg a felhivás és a kifogás költsége a per költségéhez számitandó.

A biróság az ellenfél kérelmére kizárni köteles az olyan bizonyitást, melynek felvétele előreláthatólag 8 napon belül nem eszközölhető.

A határnapok és határidők kitüzésénél a sürgős ügyekre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

13. §. A marasztaló itélet az 1893. évi XVIII. törvényczikk 117. §-a utolsó bekezdésének alkalmazásával a felebbvitelre vagy igazolási kérelemre való tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánitandó.

Az itélet végrehajtásának a bérlettárgy kiüritésére vonatkozó módozatait a 9. §. második bekezdésében foglalt rendelkezések megfelelő alkalmazásával az itéletben kell megállapitani.

Az itélet alapján bármelyik fél kérheti a végrehajtás elrendelését (9. §. első bekezdés).

14. §. Az első biróság itélete ellen csak az 1893. évi XVIII. törvényczikk 209—213. §-aiban szabályozott felülvizsgálatnak van helye.

A felülvizsgálati kérelem határideje nyolcz nap.

15. §. Az igazolási kérelem az elmulasztott határnaptól vagy határidőtől számitandó 8 nap alatt nyujtható be.

16. §. Ha a kifogást tevő fél nem lakik az eljáró járásbiróság székhelyén vagy területén: köteles a tárgyalásra idéző s a további határozatok elfogadására a biróság székhelyén vagy területén lakó megbizottat nevezni. Ha ezt elmulasztja, avagy ha a határozat a megnevezett megbizottnak nem kézbesithető: a határozat a kifogást tevő fél lakhelyére czimezve ajánlva postára adatik és a postára adást követő harmadik napon kézbesitettnek tekintetik.

Ez a szabály alkalmazandó akkor is, ha a felmondás vagy felhivás következtében hozott határozatok, nevezetesen a tárgyalásra idéző vagy az eljárás folyamán keletkezett további határozatok a felmondó vagy felhivó fél által a 2. §. utolsó bekezdése értelmében megnevezett megbizottnak nem kézbesithetők.

17. §. Az 5. és 12—15. §-ok rendelkezései megfelelően alkalmazandók az oly perekben is, melyekben a fél a keresetet az 1. §-ban megjelölt biróság előtt a kikötött bérleti idő letelte vagy magán uton, avagy a 7. §. esetén kivül közjegyző utján történt felmondás alapján közvetlenül a bérlet tárgyának visszabocsátása, illetőleg átvétele iránt inditja és kifejezetten kéri, hogy az ügy a jelen rendelet szabályai szerint intéztessék el; valamint akkor is, ha a felmondás vagy felhivás magán uton, avagy a 7. és 8. §-ok esetén kivül közjegyző utján történt, s a fél a felmondás, illetőleg felhivás érvényességének vagy érvénytelenségének kimondása iránt ugyancsak az 1. §-ban megjelölt biróság előtt keresetet indit.

E §. nem érinti a lakbérleti szabályoknak azt az intézkedését, mely az ily kereset beadására határidőt szab.

18. §. A jelen rendeletben szabályozott eljárás alá tartozó ügyekben perujitásnak és semmiségi keresetnek helye nincs.

Az a fél, a ki a jelen rendelettel megállapitott eljárásban jogsérelmet szenvedett, igényét a törvény rendes utján érvényesitheti.

19. §. A mennyiben a jelen rendelet eltérően nem intézkedik: az ezen rendeletben szabályozott eljárás alá tartozó ügyekben az 1893. évi XVIII. törvényczikknek a sommás eljárásra vonatkozó szabályai alkalmazandók.

20. §. Az ezen rendelet 1. 8. §-ai szerint a királyi járásbiróság előtt folyamatba tett ügyeket mint perenkivüli ügyeket a S. C. Sz. 139.—148. §-ai értelmében kell kezelni. Ha az ügy a kifogás következtében perré alakul át, azt a S. C. Sz. 20. §-a szerint a sommás perek jegyzékébe be kell vezetni, s mint más sommás pert kezelni.

21. §. A jelen rendelet az 1895. évi márczius hó 1. napján lép hatályba.

Budapesten, 1894. deczember 23-án.

Szilágyi, s. k.

Losoncz, 1895. febr. 10.

A gymnasiumi bál a mult szombat estéjén meg lett tartva; s mert a hölgyközönségnek nem volt ideje értesülni a táncrendezőknek általam a multkor közölt határozatáról, igy a közönség nagyszámmal gyült össze s lett a bál nagyszerü és fényes. A bálanya Török Zoltánné sz. Pokorny Klára úrhölgy volt. A vidékről is igen számosan jelentek meg. A belépéskor a hölgyeknek ruháik szinéhez illő tánczrend lett kiosztva. Ennél az a baj adta elő magát, hogy az asszonyok nem mindenikének lett ilyen átnyujtva; a miből a mulatság alatt neheztelés és a mulatság után vitás kérdés és csaknem párbaj lett. A szünóra alatt lett a sorshuzás megejtve. Erre nézve a jövőben két dolog vált kivánatossá. Az első, hogy az valamely hatósági közeg jelenlétében történjék; a másik, hogy a számok habár rendben száz darabonként tétettek az urnába, de azután fel nem rázatván és fel nem kavartatván, igy történhetett, hogy a kihuzó Fortuna csak a felszinen maradt számokból huzván, némely sorsjegytulajdonos 20—30 tárgyat is nyert. A szünóra után rendezett cotillion igen sikerült, általában a rendezőség mindenben kitett magáért. A négyeseket 76 pár tánczolta. A jótékony czélra 700 frtot eredményezett e bál.

A Millennium és a b.-gyarmat—szécsényi iparosok.

Az ezredéves országos kiállitás b.-gyarmati helyi bizottsága f. hó 11-én, méltóságos gróf *Degenfeld Lajos* főispán úr elnöklete alatt ülést tartott, mely ülésen nemcsak a helybeli, de a szécsényi bizottsági tagok is résztvettek.

Aninger László másodelnök a következőkben terjesztette elő a helyi bizottság időközben történt működését: felhivás lett intézve az összes megyebizottsági tagokhoz, valamint az összes értelmi és vagyoni intelligencziához, pénzintézetekhez arra nézve, hogy a szegényebb sorsu, de a kiállitásban résztvenni akaró jelesebb iparosaink segélyezését czélozó kiállitási alap megteremtéséhez hozzájáruljanak. Ugyancsak a felhivásban jelezve lett az is, hogy iparosaink megrendelés alapján is készek a kiállitásra dolgozni. E megkeresésre csakis a b.-gyarmati Takarékpénztár járult 25 frttal a kiállitási alaphoz, miért is a bizottság a nevezett intézetnek hálás köszönetét nyilvánitja. A besztercebányai kerületi bizottság 100 frtot bocsátott a helyibizottság rendelkezésére, hogy a bizottság működésébe a pénzhiány miatt fennakadva ne legyen.

Örvendetesebb a jelentés azon része, melyben a bizottság tudomására hozza, hogy Nógrádmegye 2000 frtot adott a kiállitási alaphoz, melyből 1000 frt a balassa-gyarmati, losonczi és salgótarjáni helyi bizottságok területén használandó fel. *Kommerell Gyula*

TÁRCZA.

Egy ősi arczképhez.

(Elegia).

Vitéz volt és deli; családjának éke;
Egy vármegye küldé, — hódolva — őt Bécsre
S a fejdelem adott alá szemes ménet,
Hogy őrzője legyen királyi testének.

S bevált a levente *tornán és parketen*,
Mint egy tündérlovag, im diszben megjelen;
Vállát födé nyalkán tigris pettyes bőre,
Kócsagforgója a széllel járt előre.

S oh mégis oly kevés tavasz múlt el midőn
Kegyetlen *Atroposz* ollójá zsákmánya lőn.
S kiben egy koronás főnek tellett kedve
Idegen földbe lett korán eltemetve.

Hajh édes nagyja, hajh szomorkodó család,
Vigaszt e veszteség fölött neked ki ád?
Ám meg van a vigasz, mert im száz év után,
Gyönyörködünk benned a művész vásznán.

Ki fogja e képet uj száz esztendeig
Megóvni, mikor az Ezredet betelik?
De hallga! mert itt van muzeumos Iván,
Követni fogja őt két lelkes unokám.

Első István után magam jövök sorra,
A harmadik itten hagyott hánatomra,
De örömmel vár ő, mert igértem néki,
Hogy megjöttömmel nem fogok soká késni.

Pajor István. *

* Engedelmet kérek, hogy a fentebbi történeti képhez rövid felvilágositó jegyzetet csatolhassak. Ugyanis az e versben eladnek nevezett István (szül. 1780. jun. 30-án A.-Nyéken Hontmegyében) nekem unokabátyám, nekei „tölhpeset" [illegible] Mátyás nagybátyámnak pedig, a kit e század első felében ritka népszerüsége és miveltségéről Hontmegyében mindenki ismert, — testvéröcsese volt; e ugyanő (István) „Nagy-Hontvármegye" ajánlatára a hir. [illegible] kosá felvételén, egy udvari bálban történt meghülése folytán, rövid napok alatt meghalt és eltemettetett 1806. márcz. 21-kén, alig [illegible] éves korában. Emléke azonban felmaradt egy művészi kivitelü, az elhunytat testőri díszmezében mutató mellképben, melyet Pajor Mátyás a temetés után magával hozott, s ugyanez a kép 95 éven át üveg nélkül levén a falra függesztve, természetes hogy ily hosszu idő alatt a rátapadt por és dohányfüst az olajfestékre rombolólag hatott; Kubányi Lajos festőművészünk azonban, ki a kép művészi voltát maga is elismeri, megbiztatott hogy ő azt a lehetőségig ki fogja tisztitani és jó állapotba helyezni. Hogy az engemet mint atyját megelőzőleg elhunyt ük István alatt esenge korában elhunyt feledhetetlen fiamat értem, azt úgy hiszem, a két testvérmegyében nem kell bővebben magyaráznom. P. I.

Levél Helgolandból.

(Közli: Hanzélyné-Majláth Etelka.)

Helgoland, 1894. . . .

Kedves barátim Athos, Porthos és Aramis!

Mielőtt hihetetlen csodálkozással összecsapnátok kezeiteket, hogy a ti rest levéliró barátotok egyszerre ily hosszú levéllel keres fel benneteket, — meg kell magyaráznom, hogy én a mult napokban D'artagnan valék, ki ép oly merész és bátor volt mint én, mert teljes diadallal leteltem érettségi vizsgámat!

Nos kedves Athos, te szivemnek legkedvesebb barátja — örvendezzél velem!

Jó öreg Porthos, te bátor, hü sziv, légy büszke reám! S te örökké kedves Aramis, — dicsérj meg!

Matura! Ébren és álombani réme 18 éves világomnak — le vagy küzdve, le vagy győzve — s most már mint teljesen benőtt koponyáju férfiu állok a nagy világban, nyilt pályáján életem legszebb korszakának.

Lehetek miniszter, diplomata, baromorvos, consul, állatszelidítő avagy utczaseprő D'ahomeyban . . . minden és semmi egyszerre! Messugi chance, mily boldogság!?

De mielőtt mindezekkel megpróbálkoznám, megindulok országot, világot látni. Tanulni, tapasztalni kivánok, hogy mikorra nagy-papa leendek, s a puha karosszék a kályha mellett meg fog illetni, — „Tündér szép Ilona" meséjén kivül, másról is tudjak regélni kis unokáimnak!

Régi vágyam volt Helgolandot látni, s most itt vagyok. Egy granitsziklán irom e sorokat s alattam tátongó örvény, hol a tenger zúg s fölöttem mosolygó kék világ. Egy kis darab sziklaföld őrjöngő viztömeg között, melyről azt mondja a nóta:

„Grün ist das Land,
Roth ist die Kant
Weiss ist der Sand
Das ist das Wappen von Helgoland."

S ezért a kis darab kopár szikla-oromért vesztegetett a német és angol parlament annyi szót! Földhözragadt szegény, e piczi sziget, a természet mindent megvont tőle, s hogy még mostohább gyermeke legyen a vén Európának, a háborgó elemek is ő rajta boszulják meg magukat. Törve, zúzva nyaldossák szegény beteg sziklatestét, mely nyög, sir, jajgat a sötét éjszakán; mikor pedig egy-egy szikladarab elválik tőle és locscsan a feneketlen mélységbe, akkor meg-meginog e kis földdarab és a rajta lakó halásznép imára kulcsolja két kezét.

Az 1890-iki év meglepő hirt hozott a világnak. Helgoland ismét német lett, cserébe adva Britanniának kis jelentéktelen gyarmatokat nyugat Afrikában. S mert ott leng a szikla-ormon a fekete-fehér-piros tricolor, az éjszaki szél magasan lengeti, ő az őr, a széles Elbe-torkolatnál, s dominál őrszemével egy nagy tenger fölött. Háromszáz év előtt, még gazdag volt e kopár kis sziget, mert lakói kizárólag a heringhalászatból éltek és szállitották őket a világ minden tájara. De egyszerre elvándoroltak a kis halak. Azt mondják a nagy hullámverés riasztotta el őket innen és a szegény nép e nagy veszteség után a csempészetre adta magát, s ujra lett piros viganóra a halász-leánynak és gyöngyházzal kirakott burnótszelenczére az öreg apónak.

De ennek is hamar vége lett.

Első Napoleon, a nagy világhóditó véget vetett ezen kereskedelmi forrásnak s ujra árván és elhagyva maradt a kis sziget szegény lakója! S a szegény helgolandi nép, hiába tekinte égre, földre, nem jött sehonnan vigasz; mig egyszerre megérkezett a segitség Andresen Jakab személyében. Ez egy vállalkozó szellemü helgolandi ifjú volt, tudja Isten honnan, gazdagságra tett szert, s ki ügyes vállalkozással néhány csinos épületet teremtve elő, a kopár sziklaföldön, tengeri fürdővé varázsolta azt át. A monda beszéli, hogy egy viharos éjszakán a tenger egy kincsekkel telt ládát mosott volna ki, egy sziklüregből, melynek szerencsés megtalálója Andresen Jakab volt.

alelnök és mint az ipartestület elnöke jelenti, hogy saját hatáskörében mindent megtett az ügy előmozditására nézve. Az ipartestület tagjait nemcsak irásban hivta fel a kiállitásban való részvételre, hanem az ügyet a f. hó 2-án megtartott ipartestületi közgyülésen és ezenkivül egy szélesebb körü értekezleten is vita tárgyává tette. Mindezeknek eredménye gyanánt jelenti, hogy városunk területéről körülbelől huszan vállalkoznak a kiállitásban való részvételre. A részvételt azonban bizonyos feltételekhez kötik, nevezetesen: egyrésze kivánja, hogy a kiállitandó tárgyak oda- és visszaszállitási dija, valamint a térdij megfizetése a kiállitási alapból történjék; másrésze ezenkivül még a készitendő munkára segélyelőleget is kér.

Ezek alapján elnök úr ő mlga a következőkben mondta ki a határozatot: a bejelentési ivek haladéktalanul kitöltendők, ugy hogy azok már e hó 16-án a kerületi bizottság birtokában legyenek. Felkérendő a kerületi bizottság a segélyezések tárgyában a mielőbbi nyilatkozattételre, mert ettől függ a jelentkezők részvétele. A mellékelendő rajzok beterjesztésére, valamint ujabb jelentkezők elfogadására nézve kérjük a kerületi bizottságot, hogy a bejelentési határidőt f. év márczius hó 10-ig hosszabbitsa meg. A legközelebbi ülés idejéül márczius 2-dika lett kitüzve.

A jelen jegyzőkönyv hitelesitésével Aninger László másodelnök, Kommerell Gyula alelnök és Debreczeni Márton jegyző bizatott meg.

Ezzel a gyülés az elnöklő főispán éltetésével be lett fejezve.

A B.-Gyarmatról és Szécsényből jelentkezett kiállitók a következők: Frey Miklós: Egy drb. 3 ajtós szekrény; Palla Pál: magyar női pruszlik és felöltő; Ropper Ferencz: 1 drb. könyvszekrény; Pecze Lajos: 1 pár lakk-csizma; Fodor Ferencz: épitési rajz; Kozma Gábor (Szécsény): épitési rajz; Váczy Ferencz: vadászkocsi; Kucsera Fábián: czipő burnot-szelenczének; Fabry János: szabadalm. lócsuklóvédő és patkók; ifj. Hajzser József: 1 pár csizma; Augusztin Mihály és Papp Gyula: ruganyos födélnélküli hajtó kocsi; Kozma József (Szécsény) rajzok; Dudás Samu: 3 férfikabát és mellény; Manossy Alajos: épitési rajz és tervek; Schönfeld Miksa: iróasztal; Gescheit Armin: magyar ruha és felöltő; Meisner József: koszorúkalács, kenyér és sütemények; Róth Károly: fiókos vasbölcső; Géczy Pál (Szécsény) homokfutó kocsi.

Tanügy.

(Kitüntetett tanitó.)

A népnevelés felkelő napjának sugarai alig érintették kedves hazánk elmaradt népét, a vámháborúk, az elemi csapások s egyéb a gyászos századok alatt pangó ügyek rendezése annyira megapasztták erszényét, hogy a népnevelésre csak akkor s annyit juttatott, a mikor és a mennyit a lelkes intézők fárasztó utánjárására, rábeszélésére tőle még is kitelhetett.

A nép szegény s ebben értelmesebb vezetőinek is része van.

Nem, elég, ha a lelkész csak a lelkieket intézi el, nem elég, ha a községi elöljáróság benn ülve hivatalos helyiségében s ott itél épen azok felett, kik esetleg a keze ügyébe kerültek, a tanitó pedig leórli szépen a tanitási rendben kiszabott órákat s azután csendesen félre vonul, szentelni magának is néhány órát.

Tagadhatatlan, a pihenő mint a lelkész, elöljáró, úgy a tanitónak is szükséges, de ha az erre szánt időt nemcsak pihenéssel, hanem hasznos pihenéssel is eltöltenők, azt hiszem, másoknak és magunknak, szegény népünknek is csak jót cselekszünk.

Vármegyénk hegyeit rég árokká szántotta az eső, a hóolvadás, szőlőhegyeinken pedig a filokszera szüretel; a népet szerető pap, az értelmes elöljáró s a lelkes tanitó sok helyt e téren is a nép s ezzel saját javára sokat tehet.

Tudom, hogy számos lelkiatya a népnek egyszersmind jogtanácsosa, orvosa, sok elöljáró népe boldogitásának éjjelét nappala teszi, barázdákat ir, utazik s kutat, hol volna mi értékesithető, a tanitó pedig magyarosit, népkönyvtárat kezel, tüzet olt, stb. s nem állitom, hogy minden város, község alkalmas arra, hogy a pap a mások jogkörébez tartozó dolgokba ártsa magát, vagy a tanitó kapával kezében törje a röget, hanem igenis ott, hol erre szükség van.

Nem vonom kétségbe lelkészeink fáradozását, a községi elöljárók jó akaratát s sok tanitó buzgalmát, ennél fogva nem is vehető rossz néven, ha szemlélődésem egyik positiv adatát bizom tollamra.

Vizslás egy kis község vármegyénkben, szegény, elemi csapásoktól üldözve, mint a többi s tanitója Béres János nem csüggedt el, nem várta, mig az állampénztár kedvezőbb helyzete neki is gyümölcsöket terem, hanem üres óráiban tanitványaitól körülvéve, szép gyümölcsöst teremtett, mely nemcsak neki hozott a föld- és hitelintézettől jutalmul 100 frtot, elismerő diszokmányt, idővel bőven fizető gyümölcstermést és méhtenyésztése töltött erszényt, hanem eljárásával a nép vérébe is a lassan-lassan gyökeret verő okszerü gazdálkodást boldogulást és megelégedést. *(W. I.)*

Hirek és különfélék.

Gyászhir. Már lapunk utolsó számában jeleztük, hogy alispánunk: *Scitovszky János*, sulyosan megbetegedő édesanyjához Budapestre sietett; s íme, néhány nap mulva megjött a leverő hir, hogy az ősz matróna, a legjobb anyák egyike: özv. *Scitovszky Mártonné*, szül. dezséri Ország Paulina február 12-én, élete 82-ik évében megszünt élni. Nem volt alkalmunk közelebbről ismerni őt, csupán azon néhány sorból, melyet mult 1894. év január hó 6-án fiához intézett, alispánságának tiz évi jubileuma alkalmából; de e néhány sor is elegendő arra, hogy a fennkölt szellemü, jó magyar anyát magunk elé képzeltük legyen. Megnyugvására szolgálhatott a tiszteletben nagy kort élt anyának, hogy szerető gyermekei, unokái és dédunokái által környezve s áldását feléjük rebegve hunyhatta le örökre szemeit. A család által kiadott gyászjelentés ekkép hangzik:

»Scitovszky János és neje Szitányi Jenny, ugy gyermekeik: János, Tibor, Lolla, Béla, Marczi és Aladár; Scitovszky Janka, özvegyült Hanzély Ferenczné és gyermekei: Margit, férjezett Melczer Aladárné, férje Melczer Aladár, ugy gyermekeik: Lilla, Béla, Janka, Hanzély János; Scitovszky Mariska Perczel Vilmosné, férje Perczel Vilmos, gyermekeik: Rózsika, Victor és Tibor; özv. Országh Lajosné Szent-Ivány Teréz, ugy fiai: Lajos és József a maguk, mint az összes rokonok nevében mély fájdalommal jelentik a felejthetetlen édesanya, nagyanya, dédanya, anyós, napa, sógornő, illetve nagynéne néhai méltóságos nagykérti Scitovszky Márton nemes Baranyavármegye egykori főispánja, a pápai Krisztus-rend nagykeresztes vitéze özvegyének Scitovszky Mártonné, szül. dezséri Országh Paulinának, Budapesten, 1895. évi február 12-én, este 8 órakor, életének 82-ik évében, a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, végelgyengülés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei e hó 14-én, délután 3 órakor fognak lakásán: IV. ker., reáltanoda-utcza 19. szám alatt, róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a családi sirboltba Nótincsen örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat Budapesten, f. hó 18-án, délelőtt 10 órakor fog a belvárosi plébánia-templomban a Mindenhatónak bemutattatni. Budapesten, 1895. évi február hó 13-án. Áldott legyen a legjobb anya emléke!«

A P. M. K. E. nógrádvármegyei fiókegylete febr. 11-én tartá közgyülését nagy érdeklődés mellett, amennyiben a tagok szokatlan nagy számban jelentek meg. A *gr. Degenfeld Lajos* főispán ur ő méltóságának elnöklete alatt tartott közgyülés hazafias lelkesültséggel tárgyalta le az ügyeket *Vannay Ignácz* alelnök és *Szontagh Antal* egyleti titkár szabatos előadásai alapján. A közgyülés köszönetet szavazott *Laszkáry Gyulának*, aki a nógrádi ev. egyházak magyarositási ügyében kimeritő relátiókat tett.

Laszkáry Gyulának dunáninneni ev. egyházkerületi felügyelővé leendő választása érdekében febr. 9-én B.-Gyarmaton Szontagh Pál elnöklete alatt értekezlet tartatott. Az értekezlet jelentőségét igen emelte az, hogy a vármegye számos előkelőségén kivül dr. Pulszky Ágost úr is részt vett, s aktuális térre lépett Laszkáry Gyula mellett, akit már nemcsak mi nógrádiak, de a hontiak, barsiak, sőt a felvidéki vármegyék legnagyobb részben óhajtanak kerületi felügyelőnek. Az értekezlet körlevelet fog intézni a kerület minden egyházához. A harmoniát ugy látszik csak a losonczi ev. egyház fogja megrontani. Losonczon ugyanis febr. 15-én, mult pénteken, értekezletet tartottak Búsbak Ádám elnöklete alatt, s elhatározták, hogy Láng Lajos mellett fognak lángolni s érdekében szintén körlevelet menesztenek szét. Nagyon sajnáljuk, hogy a losonczi ev. egyház a többi nógrádi ev. egyházzal nincs egyakaratban. Losonczról *„Filius ante patrem"* czim alatt utólag még a következő tudósitást vettük: Losonczról arról értesitettek bennünket, hogy az ottani evangelikus egyháztanács csütörtökön délután egy gyülést tartott, a mely elé egy kész elaboratum lett elfogadás czéljából terjesztve. Ez elaboratum „Nyilt szózat" czimet visel s tárgya Laszkáry ellenében Láng mellett való állásfoglalás. A nyilt szózat rögtöni kinyomatása és az egyházakhoz való küldése lett elhatározva. A nyomtatvány aláirására nézve az a végzés hozatott, hogy azt az egyház elnökségén felül a Losonczon lakó többi egyházfelügyelők is irják alá. A végzés eme második részét az egyházfelügyelők rendre megtagadják. Daczára ennek a nyilt szózat meg fog jelenni. A kora szülött tehát napvilágra jő, holott a szavazás még el sincs rendelve, s a nyilt szózat az egyház közgyülése által nincs is elfogadva.

Hogy ez mind megtörténik, Búsbak egyházfelügyelőn nem csodálkozunk; de hogy Margócsy lelkész, a pestmegyei érdemült felügyelő, egyetemes egyházunk jóneveü férfia, mindezt tiltakozása által meg nem akadályozta, ez az ámulatba ejt.

S hogyan van az is, hogy a többi felügyelő urak ily idétlen szülöttet befolyásukkal létre jönni engednek?

Utána néztünk az egyházi névtárnak s azt látjuk, hogy a következő felügyelők laknak Losonczon: Bogdán a maskovai, Csonka a poltári, Gáber az uborzskai, Kunszt abelovai, Haras a tamasii, Prónay a losonczi, Szlávi a dobrocsi, Beniczky a csehbrezói, Bartholomaeidesz kálnói egyházfelügyelők.

Kubányi Lajos ujabb dicsősége. Jól esik olvasnunk azon ujabb sikerről, amit vármegyénk szülöttje ifj. Kubányi Lajos művészi ecsetjével országszerte mindnagyobb mérvben arat. Igy olvastuk a „Pécsi Figyelő" február 5-iki számában, hogy aznap érkezett meg oda a város tanácsterme számára megrendelt a Kubányi Lajos által megfestett Kossuth-kép. „Igen sikerültnek mondható — igy ir az emlitett lap — a kép, mely nagy hazánkfiát a 48-as évekből elég hüen ábrázolja. Határozottan jobban hat és nagyobb hatást kelt, mint a vármegye ezer forintos Kossuth képe." — A „Pécsi Napló" pedig igy ir Kubányi festményéről: „A kép, mely ma már a közgyülési teremben függ, az 1848-as időből ábrázolja a boldogult kormányzót, de ugy az arczstudium, mint a kiállitás dolgában sokkal sikeresebben, mint maguk a 48-ból való képei Kossuthnak. Kubányi nem másolta egyszerüen ama képmodelleket, mint tette ezt a vármegye Kossuth képének festője, hanem életet vitt az arczra, könnyedébb állást adott az alaknak s szinezésével annyira plastikussá tette Kossuth alakját, hogy az majdnem kiemelkedik a keretből."

Jakobovics József b.-gyarmati kir. törvényszéki biró által a marmarosi inségesek s árvizkárosultak javára a 335. számu gyüjtőiven gyüjtött s Mármarosmegye alispánjához 1894. évi deczember hó 1-én beküldött, s a »Mármaros« cz. hetilapnak 1894. évi deczember hó 19-én megjelent 51-ik számában közzé tett 71 frt 50 kr adományhoz hozzájárultak: Jakobovics József 3 frt, Dr. Feledi Ferencz 1 frt 50 kr, Dr. Gerő Mór 1 frt 50 kr, Kray István 1 frt, Ujhelyi Boldizsár 1 frt, Kacskovics Jenő 1 frt, Dr. Vida Géza 1 frt, Báró Buttler Frigyes 1 frt, Marssó Lőrincz 1 frt, Gazdik Lajos 1 frt, Gonda Károly 50 kr, Köröm László 50 kr, Fajnor Sándor 1 frt, Reményi Károly 50 kr, Pollatsek Rezső 2 frt, N. M. 20 kr, N. N. 50 kr, Vannay Ignácz 1 frt, N. N. 1 frt, Szilágyi Mór 1 frt, Tunis József 1 frt, Benedek Soma 1 frt, Dr. Heks József 1 frt, Grünbaum Henrik 1 frt, Elfer Ede 1 frt, Cservenyák Györgyné 1 frt, Balás Baran 2 frt, Elhoniczky Flóriáné 1 frt, Gróf

---

Évek jöttek és mentek s manapság Helgoland a legkeresettebb tengeri fürdők egyike, persze minden csodás természeti báj nélkül, nincs fű, fa, virág — mely feléd int és hivogat, nincs fürge kis madár, mely az ágon csicsereg . . . üres, hopár, egyhangú itt minden, csupán a tenger, a magasztos isteni tenger pótol mindent, zúg, bömböl, töri hullámait a sötét szirteken, fel-fel locsolva és szökve magasra sós vize arczomba.

S a hableányok mosolyogva emelkednek ki ilyenkor a fehér fodros hullámokból, karjaikat magasan felemelve, s intve: „Vigyázz — vigyázz — te bátor halász, csolnakod dióhéj, vitorlád köd fátyol, ebben az időben!"

Helgoland két részre van osztva, az úgynevezett „Oberland" és „Unterland"-ra.

Az „Oberland" közepén húzódik végig egy üde zöld szalag, a sziget egyetlen disze, melyen a szem megpihen „a burgonya-allée", itt-ott néhány tarka kecske van karóhoz kikötve, hogy felszedje azt a néhány sovány szál füvet, mely ide tévedt. A villaszerü lakházak és szállodák az alsó végén vannak, az úgynevezett „Unterland"-on, melyet egy merész lépcsőzet köt össze az „Oberland"-dal.

Egy régi monda beszéli, hogy Helgoland valamikor egy testet képezett Schleswig-Holsteinnal. Ez oly merész állitás, melyet aligha lehet komolyan venni, ámbár a búvárok egy tömör sziklaláncolatról beszélnek, mely mélyen a tenger alatt húzódik a nevezett félszigettől Helgolandig. A középkorban, mikor még a bandita-világ uralkodott, biztos menhelye volt e sziget a tengeri kalózoknak, melyet ők csúfondárosan „Heiligen-landnak" elkeresztelték, csak azért, hogy ne jöjjön senki arra a gondolatra, hogy e szent földön rossz lelkek tanyáznak.

Úgy tettek, mint a hires olasz rabló-vezér, ki minden gonosztette előtt misét szolgáltatott és a Madonnának új ruhát vett.

Hja! Akkor is voltak már diplomaták . . . . ők is tudták mi az a decorum! Évszázadok óta Helgoland sohasem volt kényszeritve az adófizetésre, katonát sem verbuváltak, csak merő hazaszeretetből tett esküt olykor egy egy helgolandi fiú uralkodója zászlójára. Korlátlan szabadságot élveztek mint stormszédaik a sós hullámok. Manapság 2200 lelket számlál a kis sziget, de a vendéglátók száma felrúg olykor 10—12 ezerre is.

Ha a szegény lakosok, kik szegénységük daczára, mégis szerfölött ragaszkodnak kis kopár szigetünkhez, aggódva kisérik figyelemmel a tudós mathematikus és szemüveges mérnök urakkal egyetemben e sziklacsodát. Éber szemmel őrködnek fölötte, mint egy orvos nehéz betege fölött, mert ha számitásuk nem csal, e a tenger ily erővel szedi sziklaáldozatait a csipkés szegélyü partokat nap-nap után . . . úgy a szegény beteg órái számlálva vannak . . . . egy évszázad még . . . . és Helgoland nincs többé!

Ezerkétszáz méter távolságra fekszik e szigettől egy homokzátony, mely valamikor mint a sziget része képezte s lakva volt most pedig egy önálló földdarab. Éppen karácsony este volt, mikor egy rettenetes észak-nyugati szél, felkorbácsolta a tengert s a bőszült elemek rontva, bontva, s dúlva rohantak át a kis sziklaföldön.

A marokoyi nép kirohant a templomból, hová gyülekezett, Isten haragját lecsendesiteni kérve, a rettenetes viharban. Csengett a kis harang esdeklő hangja, — de hangját átbömbölte a vihar, elsöpörve mindent. Egy iszonyú recsegés s az itéletnap elérkezett. A vad áramlat elszakitá a kis szikladerabot a testrésztől örökre, s most magányosan áll a kis zátony, hirdetve azon idő rémes pillanatait, emlékeztetve egy borzalmas sötét éjszakára, hol az elemek vivták harczaikat egymással.

És én itt állok, a bőszült elemek küzdterén és szemeim a távolban tévedeznek. Itt-ott egy sötét pont — egy-egy halászbárka tűnik fel a láthatáron. A kék ég elborult, — kelet felől ólomszinü nehéz felhők közelednek, mindenféle alakokat öltve magukra.

Tompa moraj, mely mintha a mélységből hatolna fölfelé, reszkedteti meg a levegőt; egy tüzes villám hasitja ketté a sötét violaszinü felhőt, mely reá szakadni látszik a szegény kis szigetre. S a hableányok ismét ki-kiemelkednek hullámhazájukból, s intenek felém, menj, távozzál e kiálló szikláról, nézd: a vihar közeleg száll zugó szárnyain s lábad alatt inog a sziklatömb s te gyönge ember lezuhansz oda, honnan nincs menekvés, sem segitség, sem feltámadás többé!

Isten hozzád tehát három jó barát Athos, Porthos Aramis — megyek még a vihar kitörése előtt postára adni levelem, melyet a holnap induló hajó visz a continensre, hazámba, számotokra. Servus fiúk!

H. Ferdinand.

Forgách Antal 5 frt, Ifj. Fáy Albert 1 frt, Gescheit Armin 1 frt, Löwinger József 60 kr. Frischer 1 frt, Pribil Antal 1 frt, kis kalapos 1 frt, Veresinger 50 kr, Gullén Antal P.-Szalatna 50 kr, N. N. 20 kr, S. A. 1 frt, Kecskeméthy Géza 1 frt, Molnár János 50 kr. Harvai Armin 1 frt, Streisinger Mór 50 kr, Megyeryné Korniss Sarolta 1 frt, Dr. Kovács Henrik Vanyarcz 1 frt, Altorjay Buják 50 kr, Huhay Szirák 50 kr, Vagner Lajos Buják 50 kr, Altorjay Margit 60 kr, Kreneduss Matild 50 kr, Ribjánszky Elemér 50 kr. Kun Barna Szirák 1 frt, Horbszt Villibald Szirák 1 frt, Müller Karolyné Becske 50 kr, T. I. 50 kr, Zeke Kálmán 50 kr, B. 50 kr, Medveczky Cornél 50 kr, Glaser Herman Ludány 30 kr, Várady Gyula Losoncz 1 frt, Glaser Ármin Losoncz 30 kr, Bogyó Losoncz 50 kr. Moravcsik János Losoncz 50 kr, Szilassy Kálmán Losoncz 50 kr. Várady Gyuláné Losoncz 1 frt, Szabó Jánosné Varbó 1 frt, Szabó Jolán Varbó 1 frt, Szabó Margit Varbó 1 frt, Beke Béla Rétság 50 kr. Kacskovics Vilmos Varbó 50 kr, Muzslay Gyula Rád 60 kr, Veres Ernő Herczel 50 kr, Posztóczky Iván Jobbágyi 1 frt, Hanzely Gyula Rétság 1 frt, Hanzely Béla Sáp 1 frt, Zmeskal István Legénd 1 frt, N. N. 50 kr, Papp János S.-Tarján 1 frt, Szabó Károly Diós-Jenő 50 kr, Csiky Sándor Karancsság 50 kr, Selmeczy Sándor B.-Gyarmat 50 kr, összesen 71 frt 60 kr. Kutka Kálmán Máramarosmegye alispánja a gyűjtőhöz intézett levelében meleg hangon mondott köszönetet a gyűjtőnek s az adakozóknak.

Áthelyezések. Walter Gyula a b.-gyarmati kir. törvényszék iktatója, ugyanily minőségben a m. kir. kuriához helyeztetett át. Az igazságügyi minister Wildmann Ármin késmárki és Nauer Béla sziráki kir. járásbirósági irnokokat kölcsönösen áthelyezte. — Pap Lajos sziráki járásbirósági irnok a b.-gyarmati törvényszékhez, Dózsa Mihály b.-gyarmati fogházőrmester a szombathelyi kir. törvényszéki fogházhoz helyeztetett át.

Okolicsányi Lajos salgótarjáni kereskedőt, hőn szeretett nejének f. hó 1-én történt elhalálozásával sulyos csapás érte. Az elhunytat férjén kivül két leánya és számos rokona siratja és ezek bánatában egész Salgótarján és vidéke osztozik, mert a megboldogult közkedveltségben állott, miről legjobban tanúskodott a részvétteljes temetés, mely f. hó 3-án, d. u. 3 órakor ment végbe. A gyászoló családon és számos rokonon kivül résztvett a temetésen a nagyközség elöljárósága és képviselőtestülete, az aczélgyár és bányatársulat tiszti kara, nagyszámú vidéki r. k. papság, a helybeli ipartestület gyászlobogó alatt, az önkéntes tüzoltótestület stb., úgyszólván Salgótarján egész lakossága. A megboldogult 42 évet élt. Áldás emlékére.

A b.-gyarmati ipartestület 10 éves fennállásának jubileuma alkalmából rendezett tánczmulatságon felülfizettek még: Meisner József 1 frt. Ludvig N 1 frt. N. N. 1 frt.

Katonai szolgálat esetére biztositó intézet czim alatt, József főherczeg ő cs. és kir. fensége védnöksége mellett alakult pár év előtt egy minden tekintetben szolid alapokon nyugvó szövetkezet, mely a hadköteles gyermekek czélszerű biztositásával foglalkozik. Nem czélja lapunknak e helyütt reclámot csinálni a szövetkezet mellett, tegye azt meg az igazgatóság maga, ha érdekében áll, a hirdetési rovatban; de illőnek tartjuk közölni, olvasóinkkal hogy városunkban Wiesner Mihály nyug. kir. honvédőrnagy úr lőn megbizva Nógrád, Hont és Barsmegyékre nézve az intézet főfelügyelőségével.

A papok mi üdvöset és jót művelhetnének mostanság? Nem rég alkalmunk volt olvasni egy derék lelkipásztorról, akit igen bántott az a tapasztalás, hogy hivei egy része, az ő szószéki legjobb igyekezete daczára, *vad-házasságban* él, a törvénytelen gyermekek száma pedig évről-évre növekszik. Nem volt nehéz kideritenie, hogy ez állapot inditó oka legtöbb esetben a szegénység volt, a stóla és a lakadalom kiadásait vélték ilykép meggazdálkodhatni. Hogy tehát gátat vessen e valláserkölcstelen állapotnak, összeirta parochiája mind ama népét, mely ily vadházasságban feledtett; aztán magához hivatta őket, s az esküvő feltétele alatt lemondván az attól járó stólájától s felvilágositván őket, hogy elmaradhat a lakzi is, mert két tanu az egyházfi és harangozóból is kikerül, rövid félév alatt sikerült 17 párt házastársakká, és több mint félszáz gyermeket törvényessé tenni; az összes többi hivei pedig, valamint a hatóságok nem győzték eléggé dicsérni, áldani *az igazi lelkipásztort*, aki, követve megváltó mestere példabeszédjét, utána járt eltévedt bárányainak. Vallási tekinteteken felül, az ujabb egyházpolitikai törvények is intő példa lehetnek lelkészeinknek hasonló buzgó eljárásra, s bizton hisszük, hogy például Balassagyarmaton, hol a vadházasságok száma töméntelen, ott *fiatal káplánjaink* késségesen fognak e kárhozatos helyzet javitásában principálisaiknak segédkezni. Vajha őszinte szózatunk ne lenne a pusztában kiáltó szava!

Farsang. A kékkő-kerületi általános ipartestület saját alaptőkéje javára Kékkőben, a nagyvendéglő termeiben f. évi február 24-én jótékonyczélu, zártkörű tánczvigalmat rendez. — *Szécsényben* 1895. évi febr. 24-én az Ujvilág-szálló emeleti termeiben tánczmulatsággal egybekötött műkedvelői előadás rendeztetik, mely alkalommal Szigligeti Ede „Házassági három parancs" czimű 3 felv. vigjátéka fog előadatni. — Ugyancsak *Szécsényben* az oltani izr. ifjuság az izr. nőegylet javára, f. évi febr. hó 20-án az „Oroszlán" vendéglő összes termeiben zártkörű tánczestélyt rendez. — A b.-gyarmati *városi rendőrök és tüzoltók* 1895. febr. 24-én a „Balassa-szálló" nagytermében tánczvigalmat tartanak.

A tél meg egyre szigorúan tart, vasárnap-hétfőn száraz fagyos idő volt; majd beborult s havazni kezdett; kedden azonban engedett, ugy hogy a csaknem egész nap sürün hulló pelyhek bokán felül érő locspocsot képeztek, a gyalogközlekedők nem kis bosszúságára; szerda február 13-án reggelre keményen megfagyott a keddi sok csapadék, s a szél csak ugy hordta a sürü apró havat; a tükörsima jeges földön pedig megcsusszamlott lábaink alatt a hóréteg, bizonytalanná téven a közlekedést. Csütörtökön már vastag volt a legujabb hóréteg is s péntek virradóra befujva hótorlaszokkal az utak, melyeket kétszer-háromszor kellett már felszabaditani a közmunkakötelesekneк. Szép állapot, akárcsak Felső-Szibériában. Bizony-bizony aggódóvá teheti az embert ezily fajta hosszú tél; milyen keserves lesz majd a kikelet!

Egy tanár naplójából. Az a tanitó, a ki vesszővel akarja kormányozni osztályát, az többet bizik testerejében, mint erkölcsi és szellemi képességében. — Ha a szülők arra kérik a tanárt, hogy szigorúan bánjon a gyermekükkel, ez annak a jele, hogy odahaza nincs meg a kellő fegyelem. — Az a szülő, aki neveletlen gyermekét az iskolával fenyegeti, az az iskolára előre is a fegyház bélyegét süti. — A legbiztosabb út arra, hogy elveszitsük a gyermekek bizalmát, ha követeljük tőle azt. — Nem a hatósági rendszabályok adják meg az iskolának jelentőségét, hanem a tanitók. — A tanitó a tanitvány vádlója, birója és büntetője egy személyben. Ügyeljen arra, hogy a birót ne befolyásolja a másik két szerep, mert a tanitványnak nincs védője és nincs kihez felebbeznie. — Egy osztály tisztességes viselkedésére nézve fontos, hogy a jó tanulók testileg is erősek legyenek. Mert sok hanyag, de erős fiu az egész osztály haladását gátolja. — A hazugság a gyermekeknél mindig a félelem szülötte. Tanitók és szülők szerezzétek meg a gyermek bizalmát és a hazugság megszünik. — Ha a tanitó jókedvüen jön ki az osztályból, abból még nem következik, hogy a tanulók is jól érezték magukat. Ellenben bizonyos, hogy ha unatkozva hagyja el a termet, a tanulók is unták magukat.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazok, a kik szeretett kedves nőm: néhai Pokorny Nellinek elhalálozása alkalmából részvétnyilatkozataikat irányomban és családom iránt kifejezték s a kik megboldogult nőmnek 1895. évi február hó 6-án végbe ment temetésén részt venni kegyesek voltak s ezáltal fájdalmam enyhitéséhez hozzájárultak, fogadják családom részéről is hálás köszönetemet.

B.-Gyarmat, 1895. febr. 11. *Balntner Otto.*

Felelős szerkesztő: **Horváth Danó.**
Főmunkatárs: **Reményi Károly.**

Élethű arczképek,
templomi oltár- és szentképek festését, nemkülönben ez utóbbiak javitását is a legjutányosabb árak mellett elfogadja:
BUTKIEVITZ TÓDOR
B.-Gyarmaton, kis kereszt-utcza 618. sz. Özv. Kubányiné assz. házában.

86—1895. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó, az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti keresk. és váltó kir. törvényszék 102704—94. számu végzése által dr. Lovas Jánosné javára Lovas Emma ellen 1000 frt tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás foganatositása alkalmával biróilag felülfoglalt és 654 frt 50 krra becsült bútor, ágy- és ruhanemü és gazdasági eszközökből álló ingóságok, 1000 frt tőke, ennek 1894. év deczember hó 13. napjától járó 6% kamatai 57 frt 47 kr., megállapitott eddigi 1 frt 50 kr. jelen hirdetményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a rétsági kir. járásbiróság 112 p. 1895. sz. kiküldést rendelő végzése folytán Verőczén, alperes lakásán leendő eszközlésére 1895-ik év február hó 21-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Tereskén, 1895-ik évi február hó 2-ik napján.

Gráber Károly, kir. bir. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Az esztergomi Érsekség és Hugyag község közös vagyonát képező ipolyvizi 3-kerekü malomnak az uradalmat illető fele része, külső, belső szerkezetével s hozzátartozó szinte félerészben az uradalom vagyonát képező mintegy 4 kat. hold rét- és legelővel nyilvános árverés útján örök áron el fog adatni; azonban az alább kiüntetett összegü bánatpénz becsatolásával az árverés megkezdéseig zárt ajánlatok beadása is elfogadtatik, melyekben azonban a megajánlott összegnek számokkal és betükkel olvashatólag és érthetőleg kiirva kell lennie, az ekként fel nem szerelt irásbeli ajánlatok tekintetbe nem fognak vétetni.

Az árverés **folyó évi márczius hó 7-ik** napján, délelőtt 10 órakor Hugyag község hivatalos helyiségében fog megtartatni, mely napon a zárt ajánlatok is a bizottságnál beadandók.

Az elárverezendő tárgynak az uradalom vagyonát képező részének kikiáltási ára 1010 frt. Az árverezni kivánók ezen összeg 10%-át folyó értékü készpénzben az árverező bizottságnak az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak, mely azonban úgy az irásbeli ajánlattevők, mint a szóval árverezőknek a legtöbbet igérőnek kivételével nyomban az árverés után ott a helyszinén vissza fog adatni.

Az árverési feltételek az uradalmi intézőségnél Nagy-Zellőben, az árverés napján pedig a helyszinén betekinthetők.

1895. februárban.

Az esztergomi Érsekség
Nagy-Salló-drégelyi uradalmi főtisztsége.

Eladó luczernamag.

Pongrácz Ábris lóczi gazdaságában termelt, államilag ólomzárolt luczernamag, mintegy 30 mm. eladó, megkeresések a Nógrádmegyei Gazdasági egyesülethez intézendők, Ára mm.-ként 52 frt. helyben a vasuti állomásnál. Minta az Egyesület titkári hivatalában megtekinthető.

28—1895. vgr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szécsényi kir. járásbiróság 1894. évi 4076. számú végzése következtében dr. Rérész Dezső ügyvéd által képviselt Klein Henrik javára Kozma József ellen 138 frt 93 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 302 frt 75 krra becsült ló, kocsi, szán, egy emelő vasesztár, készpénzbeli követelés és egyébb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. jbiróságnak 4176. 1894. számu végzése folytán 138 frt 93 kr. tőkekövetelés, ennek 1894. évi október hó 1-ső napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 45 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Szécsényben alperes lakásán leendő eszközlésére 1895. évi február hó 28-ik napján délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szécsényben, 1895. évi február hó 11-ik napján.

Donanszky Béla,
kir. jbirósági végrh.

200 métermázsa
első osztályú
anyaszéna eladó.
Bővebb értesitést ád a kiadóhivatal.

30—1895. vgr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balassagyarmati kir. törvényszék 18894. évi 4695. számu végzése következtében Tersztyánszky István ügyvéd által képviselt Deutsch Sándor javára Tóth Viktória és Tóth Jenő ellen 150 frt s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 791. frtra becsült női kelengyék, 17. kilo lencse, 25 kilo rozs, 2 riska ökörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. jbiróságnak 4146. 1894. számu végzése folytán 150 frt tőkekövetelés, ennek 1894. évi julius hó 3-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 42 frt 91 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Lócz községben leendő eszközlésére 1895. évi február hó 25-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szécsényben, 1895. évi február hó 4-én

Donanszky Béla
kir. jbirósági végrh.

Nyomatott a kiadótulajdonos B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársulat gyorssajtóján.